

Vergaderjaar 2020–2021

35 393

Betrekkingen tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk

30 573

Migratiebeleid

Nr. 39

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 mei 2021

Met deze brief informeer ik u, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken, over de voortgang in het IND-uitvoeringsproject aangaande de afgifte van Brexit verblijfsdocumenten onder het terugtrekkingsakkoord. Ook informeer ik u over het besluit van het kabinet om de *grace period*¹, die op 1 juli 2021 zou aflopen, te verlengen tot 1 oktober 2021.

De rechten van burgers in het kader van de Brexit zijn voor het Nederlands kabinet altijd een prioriteit geweest. Dat geldt zowel voor de rechten van Nederlanders in het VK als voor de rechten van Britse burgers in Nederland. Net als uw Kamer hecht het kabinet daarom sterk aan goede nationale implementatie van het burgerrechtengedeelte uit het terugtrekkingsakkoord.

Implementatie burgerrechtengedeelte terugtrekkingsakkoord in Nederland

Per 1 februari 2020 heeft het VK zich teruggetrokken uit de EU en is het terugtrekkingsakkoord tussen de EU en het VK in werking getreden. Volgens dit akkoord verblijven Britse burgers en hun derdelands familieleden (hierna: Britse burgers) gedurende de overgangsperiode en de daaropvolgende *grace period* nog rechtmatig in Nederland. Daarna moeten zij in het bezit zijn van een verblijfsdocument dan wel een aanvraag daartoe hebben ingediend om hun rechten zoals vastgelegd in het burgerrechtengedeelte van het terugtrekkingsakkoord te behouden. Zonder verblijfsdocument of een tijdige aanvraag om zo'n verblijfsdocument kan geen beroep worden gedaan op deze rechten, vanwege de

¹ De periode dat Britse burgers die vóór 1 januari 2021 rechtmatig in Nederland verbleven een Brexit verblijfsdocument kunnen aanvragen waardoor zij rechtmatig verblijf houden.

keuze van Nederland voor een constitutioneel verblijfsrechtensysteem² onder het terugtrekkingsakkoord.

Begin februari 2020 is de IND begonnen met het in behandeling nemen van aanvragen om verblijfsdocumenten op grond van het terugtrekkingsakkoord van de naar schatting 45.000 Britse burgers die in Nederland woonachtig zijn. Door hier direct mee te beginnen, wilde het kabinet Britse burgers in Nederland zo snel mogelijk duidelijkheid geven over hun verblijfsstatus in Nederland na de Brexit. In de periode van februari t/m augustus 2020 zijn alle in de Basisregistratie Persoonsgegevens (BRP) ingeschreven Britse burgers uitgenodigd om een verblijfsdocument in te dienen. De IND heeft daartoe 34.388 uitnodigingen verstuurd aan de Britten die niet beschikken over een EU-document voor duurzaam verblijf. Sinds afgelopen herfst kan ook een aanvraag voor een verblijfsdocument worden ingediend zonder dat de IND een uitnodiging heeft verstuurd, zodat ook Britse burgers, die (nog) niet (correct) in de BRP geregistreerd staan, een aanvraag kunnen indienen.

Voortgang uitgifte verblijfsdocument

De IND heeft tot 1 mei jl. 37.253 aanvragen binnengekregen voor een Brexit verblijfsdocument en 36.408 Britse burgers hebben reeds een verblijfsdocument toegekend gekregen. In totaal zijn 183 aanvragen afgewezen, omdat niet aan de voorwaarden uit het terugtrekkingsakkoord voldaan was. Ook zijn er 5.596 EU-documenten voor duurzaam verblijf kosteloos omgewisseld voor een Brexit verblijfsdocument. Een update van de voortgang van het toekennen van verblijfsdocumenten op grond van het terugtrekkingsakkoord verschijnt maandelijks op de website van de IND.³

Daarnaast is de IND op 6 april jl. gestart met het aanschrijven van de circa 11.000 klanten, onder wie veel Britten die op grond van het terugtrekkingsakkoord een verblijfsvergunning hebben gekregen, ten behoeve van het omwisselen van de verblijfsdocumenten. Uit een interne controle was gebleken dat deze niet voldeden aan de kwaliteitseisen van de EU.

Communicatie inspanningen

De IND en rijksoverheid hebben een actieve communicatiecampagne gevoerd om zo veel mogelijk Britse burgers op de hoogte te stellen van de gevolgen van Brexit. Zo zijn alle rechthebbenden onder het terugtrekkingsakkoord die op het moment van schrijven van deze brief nog geen aanvraag hebben ingediend inmiddels vijf keer direct aangeschreven met een aansporing of herinnering om voor het einde van de *grace period* een aanvraag in te dienen. Tevens is er in algemene zin aandacht gevraagd voor de gevolgen van Brexit voor burgers via de Rijksbrede voorlichtingscampagne met het blauwe Brexitkarakter. Deze campagne is op de communicatiekanalen van de IND verder toegespitst op de gevolgen voor het verblijf van Britse burgers in Nederland. Voorts heeft de IND een groot aantal klantraadplegingen georganiseerd om de communicatie en het te doorlopen proces om een verblijfsdocument aan te vragen zo goed mogelijk aan te passen aan de wensen van de Britse gebruikers. Tevens heeft de IND met hulp van de Britse ambassade een enquête uitgevoerd om een beter beeld te krijgen van de redenen waarom rechthebbenden geen aanvraag indienen. Ook heeft de IND alle rechthebbenden ouder dan

² Een systeem o.b.v. artikel 18, lid 1 van het terugtrekkingsakkoord, waarbij rechthebbenden verplicht zijn om een verblijfsstatus aan te vragen om de bescherming die het terugtrekkingsakkoord biedt te effectueren.

³ <https://ind.nl/en/about-ind/figures-and-publications/Pages/Brexit-report.aspx>.

70 jaar die begin 2021 nog geen aanvraag hadden ingediend een ansichtkaart gestuurd met daarop de contactgegevens van ambtenaren die hen persoonlijk konden helpen met het indienen van een aanvraag.

Gedurende het gehele project hebben de IND, het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Buitenlandse Zaken nauw samengewerkt met de Britse ambassade in Den Haag en de Nederlandse afdeling van belangenorganisatie *British in Europe* om op een passende manier tegemoet te komen aan vragen en zorgen van Britse burgers in Nederland. Gezamenlijk hebben deze organisaties zich maximaal ingezet om alle rechthebbenden op de hoogte te stellen van de noodzaak om een aanvraag in te dienen. Mede gezien op het hoge percentage reeds toegekende aanvragen van meer dan 98 procent, heeft dit bijgedragen aan een goed verloop van het uitvoeringsproject. De samenwerking tussen de betrokken organisaties in Nederland om alle groepen te bereiken is verschillende malen aangehaald als *best practice* door zowel de Britse regering als de Europese Commissie. Ik ben de Britse ambassade en belangenorganisatie *British in Europe* dan ook erkentelijk voor hun hulp om dit resultaat te bereiken.

Verlenging grace period tot 1 oktober 2021

Ondanks alle communicatie inspanningen hebben naar schatting nog steeds meer dan drieduizend Britse burgers die staan ingeschreven in de BRP geen aanvraag voor een Brexit verblijfsdocument ingediend. De IND probeert samen met betrokken uitvoerders een nadere inschatting te maken van het daadwerkelijke aantal betrokkenen, omdat mogelijk een groot deel van deze groep niet meer in Nederland woont en dus ook geen aanvraag meer hoeft in te dienen. Omdat er op dit moment onvoldoende inzicht is in de exacte omvang van de groep Britse burgers die in Nederland verblijft en nog geen aanvraag heeft ingediend, heeft het kabinet besloten de *grace period* met drie maanden te verlengen. Dit betekent dat Britse burgers nog tot 1 oktober 2021 de tijd krijgen om alsnog een aanvraag om een verblijfsdocument in te dienen, in plaats van tot 1 juli 2021.

Door het verlengen van de *grace period* worden Britse burgers die geen aanvraag hebben ingediend niet al per 1 juli 2021 geconfronteerd met de verregaande consequenties van het automatisch beëindigen van het rechtmatig verblijf in Nederland. Deze consequenties volgen uit het terugtrekkingsakkoord en de Nederlandse keuze voor een constitutioneel systeem binnen de bestaande kaders van het vreemdelingenrecht. Het kabinet meent met een verlenging van de *grace period* alle rechthebbenden onder het terugtrekkingsakkoord een nog ruimere kans te bieden om een aanvraag voor een Brexit verblijfsdocument in te dienen. Deze verlengde periode past bij de wens van het kabinet om binnen het geldende juridische kader zo veel mogelijk rekening te houden met de verstrekende gevolgen die het omklappen van de status van rechtmatig verblijf naar onrechtmatig verblijf kan hebben voor Britse burgers. Het verlengen van de *grace period* past bovendien bij de welwillendheid die het terugtrekkingsakkoord uitstraalt bij de bescherming van burgers die daaronder vallen. Tevens stelt de verlenging het kabinet in staat om alles op alles te zetten om Britse burgers die nog geen aanvraag hebben ingediend te bereiken en hen aan te sporen alsnog voor 1 oktober 2021 een aanvraag in te dienen en zo eventuele negatieve consequenties te voorkomen.

Conclusie

Het kabinet meent op deze manier alle rechthebbenden onder het terugtrekkingsakkoord ruim de kans te geven om een aanvraag voor een Brexit verblijfsdocument in te dienen. Rechthebbenden die ondanks alle communicatie inspanningen geen aanvraag indienen, zullen in lijn met de systematiek van het gekozen verblijfsrechtensysteem onder het terugtrekkingsakkoord, uiteindelijk hun rechten kunnen verliezen. Over de consequenties van het indienen van een aanvraag na het einde van de verlengde *grace period* moet nog nadere besluitvorming worden voorbereid.

Dit zal geschieden tegen de achtergrond van de dan geldende omstandigheden, waaronder de voortgang in het uitvoeringsproject en de mate waarin Britse burgers bereikt zijn met de boodschap om alsnog een aanvraag in te dienen. Hierover zal ik uw Kamer in de tweede helft van 2021 informeren.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol